

2018-04-17

B E S L U T S P R O M E M O R I A

FI Dnr 16-
18336

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Utökad rapportering för fondbolag och förvaltningsbolag om risker

Sammanfattning

Finansinspektionen beslutar om ändringar i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:9) om värdepappersfonder för att möjliggöra en effektivare tillsyn av värdepappersfonder.

Ändringarna innebär att skyldigheten för fondbolag och förvaltningsbolag att rapportera till Finansinspektionen om en värdepappersfonds innehav utvidgas till att även gälla uppgifter om de risker som fonden är exponerad mot.

Ändringarna träder i kraft den 1 oktober 2018 och tillämpas första gången på rapportering av uppgifter per den 28 december 2018.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Målet med regleringen	3
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	3
1.3	Regleringsalternativ	3
1.4	Rättsliga förutsättningar	3
1.5	Ärendets beredning	4
2	Motivering och överväganden	4
3	Konsekvenser	7
3.1	Konsekvenser för samhället och konsumenterna	7
3.2	Konsekvenser för företagen	7
3.3	Konsekvenser för Finansinspektionen	8

1 Utgångspunkter

1.1 Målet med regleringen

Finansinspektionen tar i dag in uppgifter från fondbolag och förvaltningsbolag (i fortsättningen kallade bolag) om innehav i de värdepappersfonder som bolaget förvaltar. Uppgifterna tas in kvartalsvis efter anvisningar på myndighetens webbplats.

De nya uppgifterna handlar om vilka risker fonderna är exponerade mot.

Målet med regleringen är att Finansinspektionen ska kunna utöva en effektivare och mer framåtblickande tillsyn.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

I Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:9) om värdepappersfonder (fondföreskrifterna) anges att ett bolag vid varje tidpunkt ska kunna visa en sammanställning av respektive värdepappersfonds tillgångar, skulder, fondförmögenhet och fondandelsvärde. Sammanställningen ska upprättas varje kvartal och lämnas till Finansinspektionen på det sätt som närmare anges på myndighetens webbplats (33 kap. 9–11 §§). Bestämmelserna omfattar även förvaltningsbolag som har fått tillstånd att förvalta en värdepappersfond (1 kap. 2 och 3 §§).

1.3 Regleringsalternativ

Finansinspektionen bedömer att det krävs bindande regler för att säkerställa att bolagen regelbundet lämnar den information som myndigheten behöver för en effektivare tillsyn och en bättre bevakning av eventuella stabilitetsrisker inom fondbranschen.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Av 10 kap. 2 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder (LVF) följer att bolag, förvaltningsbolag, fondföretag och förvaringsinstitut ska ge Finansinspektionen upplysningar om sin verksamhet m.m. enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Finansinspektionen har enligt 18 § 33 förordningen (2013:588) om värdepappersfonder bemyndigande att föreskriva om vilka sådana upplysningar som bolagen ska lämna till Finansinspektionen.

Vilka uppgifter som behöriga myndigheter får ta in från bolagen harmoniseras inte genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (Ucits-direktivet). Finansinspektionen bedömer dock att direktivet inte hindrar att

fondföreskrifterna kompletteras genom att myndigheten kräver in den nu aktuella informationen.

1.5 Ärendets beredning

I juni 2017 höll Finansinspektionen ett möte med en extern referensgrupp, där förslaget till utökat rapporteringsinnehåll diskuterades. Representanter från Fondbolagens förening, Sjunde AP-fonden, Svenska Bankföreningen och Svenska riskkapitalföreningen (Swedish Private Equity & Venture Capital Association, SVCA) ingick i gruppen.

Den 11 september 2017 remitterade Finansinspektionen ett förslag till ändringar i fondföreskrifterna.

De flesta remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. Fyra remissinstanser – branschorganisationen FAR, Fondbolagens förening, Näringslivets regelråd NNR och Sveriges advokatsamfund – har framfört synpunkter i sak på förslaget. Finansinspektionen har övervägt samtliga kommentarer och redogör i avsnitt 2 för de huvudsakliga synpunkterna och för hur myndigheten ställer sig till dem.

2 Motivering och överväganden

Finansinspektionens ställningstagande: Den sammanställning över en värdepappersfonds innehav som bolagen i dag upprättar varje kvartal, ska framöver även innehålla information om de risker som fonden är exponerad mot. Föreskriftsändringen träder i kraft den 1 oktober 2018 och tillämpas första gången på sammanställningar per den 28 december samma år.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Finansinspektionen har dock förtydligat hur likviditetsprofilen ska redovisas och vilka uppgifter som ska anges om en Value at Risk-modell används för att beräkna sammanlagd exponering. Dessutom har bestämmelsen om per vilken dag sammanställningen ska upprättas inarbetats i 9 § fondföreskrifterna, och 10 § har upphävts. Förslaget att sammanställningen även skulle innehålla de avgifter som tagits ur fonden genomförs inte. Slutligen har kravet på att sammanställningen ska kunna visas vid varje tidpunkt utgått och dag för ikraftträdande ändrats.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Näringslivets regelråd NNR* har avstyrkt förslaget eftersom man anser att underlaget är bristande då det saknas en problembeskrivning som motiverar ändringen. *Sveriges Advokatsamfund*, *FAR* samt *Fondbolagens förening* tycker att förslaget är oklart eftersom det saknas specifikation av vilka uppgifter som ska rapporteras och att det därför är svårt att lämna synpunkter. Advokatsamfundet och Fondbolagens förening nämner att följderna blir att även konsekvenserna av ändringarna blir svåra att bedöma.

Advokatsamfundet menar dessutom att det bör klargöras om ett nytt inrapporteringsformat ska användas eller inte. Fondbolagens förening tycker att det är orimligt att ställa krav på att fondbolagen vid varje tidpunkt ska visa en sammanställning över de nya uppgifterna. Vidare menar föreningen att flera av de efterfrågade uppgifterna lämpar sig bättre för årsvisa beräkningar. Slutligen anser föreningen att bolagen bör få mer tid på sig att förbereda sig.

Finansinspektionens skäl: För att utöva en effektiv tillsyn krävs att Finansinspektionen gör prioriteringar och urval. Vissa förhållanden behöver kontinuerlig tillsyn, medan andra kan behöva granskas särskilt under en viss period. För att upprätthålla en effektiv tillsyn är Finansinspektionen beroende av information, bl.a. i form av rapportering från bolagen. För att Finansinspektionen ska kunna identifiera de mest relevanta riskerna och frågeställningarna för fondbranschen måste rapporteringen vara ändamålsenlig och täcka in flera områden. Informationen behövs också för att på aggregerad nivå kunna göra analyser av fondsektorns utveckling över tid. En allt större fondsektor innebär ett större behov av information för att Finansinspektionen på ett tidigt stadium ska kunna upptäcka och motverka eventuella systemrisk som fonderna kan vara med och bidra till.

Näringslivets regelnämnd NRR menar att förslaget saknar en problem-beskrivning som motiverar ändringen. I detta sammanhang kan anföras att risktagande är en central del i fondernas utformning och i informationen till konsumenterna. Det är viktigt för Finansinspektionen att kunna bevaka att konsumenterna får korrekt information om de fonder de investerar i. Standardavvikelse är ett riskmått som anger hur mycket fondens värde har varierat från sin genomsnittliga utveckling. Hävstång är ett mått på hur belånad fonden är via derivatanvändning och kan påverka fondens risknivå och känslighet för stora svängningar på marknaden. Vissa bolag använder i stället Value at Risk-metoden för att mäta den risken.

När det gäller likviditetsrisker handlas svenska värdepappersfonder som huvudregel dagligen, vilket innebär att en värdepappersfond ska kunna möta en inlösen på mycket kort tid. Det är därför viktigt att bevaka att dessa risker hanteras på ett effektivt sätt. En effektiv riskhantering gör fonden mer motståndskraftig, vilket minskar sannolikheten för att problem i en fond sprider sig till andra liknande fonder och aktörer. I dagsläget saknar Finansinspektionen en sammanställning av de uppgifter som nämns ovan, i ett format som gör det möjligt att analysera fondsektorns utveckling och risker på aggregerad nivå. Därför är ytterligare rapporteringskrav motiverade, enligt Finansinspektionens bedömning.

De remissinstanser som har haft synpunkter i sak menar inte att det är svårt för bolagen att ta fram de nya uppgifterna, utan att det är oklart vilka uppgifter som ska ingå i sammanställningen och hur de ska rapporteras. *Fondbolagens förening* och *FAR* antar att de flesta uppgifterna kräver samma redovisning som i årsberättelsen och bedömer rapporteringsbördan som relativt begränsad, men reserverar sig för hur likviditetsprofilen ska rapporteras. För att kunna

upprätthålla fondens riskprofil krävs att ett bolag alltid har information om tillgångarnas likviditet. Det moment som tillkommer, är att bolagen i rapporteringen ska fördela tillgångarna inom angivna tidsintervall där de kan likvideras. Finansinspektionen har därför tydliggjort att denna fördelning ska ske och angett vilka de relevanta tidsintervallen är. Detta är en uppgift som många bolag är vana att rapportera, eftersom de redan i dag rapporterar motsvarande uppgift för de alternativa investeringsfonder som de förvaltar.

Ett förtydligande har gjorts när det gäller uppgifter om fondens Value at Risk. Avsikten är att tydliggöra följande: Om fondens risk har beräknats med hjälp av en Value at Risk-modell, ska både den modell som används samt fondens Value at Risk och hur den har beräknats, framgå av sammanställningen.

I likhet med vad som gäller i dag för innehavsrapporteringen, ska de nya uppgifterna ingå i den sammanställning som bolagen ska upprätta per den sista bankdagen i varje kvartal. Sammanställningen ska sedan lämnas till Finansinspektionen på det sätt som närmare anges på myndighetens webbplats. Bestämmelsens utformning innebär en viss flexibilitet i hur informationen ska presenteras från tid till annan, men tydliggör samtidigt vilka uppgifter som ska lämnas och vid vilka tidpunkter.

Tidigare stod det i 9 § fondföreskrifterna att ett fondbolag vid varje tidpunkt skulle kunna visa en sammanställning över innehavet i varje värdepappersfond. Samtidigt stod det i 10 § att sammanställningen skulle upprättas per den sista bankdagen i varje kvartal. Dessa båda bestämmelser går knappast att kombinera. Finansinspektionen väljer därför att behålla innehållet i 10 § och inarbeta det i 9 §. Kravet i föreskrifterna på att bolagen ska kunna visa en sammanställning vid varje tidpunkt avskaffas. Bolagen ska enligt 10 kap. 2 § andra stycket LVF lämna Finansinspektionen de upplysningar som myndigheten begär. Finansinspektionen kan alltså begära in information, utöver den kvartalsvisa sammanställningen, med stöd av den bestämmelsen om det behövs.

Vissa av de nya rapporteringsuppgifterna redovisas redan i dag i olika dokument som bolagen är skyldiga att upprätta för fondernas räkning, såsom informationsbroschyrer, årsberättelser etc. FAR och Fondbolagens förening anser att Finansinspektionen bör finna ett bättre sätt att effektivt använda sig av informationen som finns i de dokument som fondbolagen redan i dag är skyldiga att skicka in. Det primära syftet med dessa dokument är dock inte att rapportera till Finansinspektionen, utan att informera investerarna. Uppgifterna redovisas därför inte i något gemensamt tekniskt format, vilket är en förutsättning för att kunna analysera en stor datamängd.

Advokatsamfundet tycker att det bör klargöras om rapporteringen ska göras i samma inrapporteringsformat som används i dag. Ett nytt format medför enligt samfundet betydligt högre engångskostnader än de som anges i remisspromemorian. I sammanhanget kan konstateras att den information som bolagen ska lämna inte är beroende av vilket format de rapporterar i.

Ändringen innebär att den nuvarande rapporteringen utökas. Den tekniska utvecklingen påverkar dock rapporteringen till Finansinspektionen. Den nuvarande lösningen för att rapportera fondinnehav är gammal och behöver uppdateras. I samband med en sådan uppdatering kommer formatet att förändras.

Enligt förslaget skulle även avgifter som tagits ur fonden ingå i sammanställningen. När det gäller vilken information om avgifter som Finansinspektionen bör begära in från bolagen, bedömer myndigheten att ytterligare överväganden behöver göras och avstår från att genomföra förslaget i den delen. Finansinspektionen avser dock att återkomma i frågan inom kort.

Det kan nämnas att förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIF-förvaltare) lämnar omfattande information om alternativa investeringsfonders risker till Finansinspektionen. Den rapporteringen sker enligt kommissionens delegerade förordning (EU) nr 231/2013 av den 19 december 2012 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU vad gäller undantag, allmänna verksamhetsvillkor, förvaringsinstitut, finansiell hävstång, öppenhet och tillsyn.

Föreskriftsändringen träder i kraft den 1 oktober 2018 och ska tillämpas första gången på sammanställningar som upprättas per den 28 december 2018. Det är en förändring i förhållande till det remitterade förslaget som överensstämmer med synpunkten från Fondbolagens förening om att datum för ikraftträdandet bör flyttas fram för att ge fondbolagen bättre tid att förbereda sig.

3 Konsekvenser

3.1 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

Finansinspektionen ser inte att föreskriftsändringen kommer att få några större konsekvenser för samhällsekonomin.

För konsumenterna innebär en utökad rapportering ett starkare skydd, genom att Finansinspektionen får bättre möjligheter att utöva en effektiv tillsyn. Det finns en risk att investerarna får bära bolagens kostnader för den utökade rapporteringen. Finansinspektionen bedömer dock att det i så fall rör sig om mycket små kostnader, eftersom kraven inte väntas påverka bolagen i någon större omfattning.

3.2 Konsekvenser för företagen

3.2.1 Berörda företag

Föreskriftsändringarna berör samtliga bolag som förvaltar värdepappersfonder. Det innebär att bolag med tillstånd enligt 1 kap. 4 § LVF berörs, liksom förvaltningsbolag som fått tillstånd av Finansinspektionen att förvalta värdepappersfonder. Konsekvenserna för bolagen bedöms vara begränsade, eftersom flera av de uppgifter som Finansinspektionen efterfrågar redan finns i

informationsbroschyrer och årsberättelser. Dessutom ska bolagen i sin löpande riskbevakning kontrollera risker, såsom hävstång och likviditetsrisker, varför även dessa uppgifter finns tillgängliga för bolagen. Kraven blir desamma för samtliga aktörer som förvaltar värdepappersfonder och kommer inte att påverka konkurrensen.

Specialfonder omfattas inte av ändringarna.

3.2.2 Kostnader för företagen

De ekonomiska och administrativa bördorna för bolagen till följd av ändringarna i fondföreskrifterna bedöms vara begränsade. De nya reglerna innebär att bolagen måste lämna något fler uppgifter till Finansinspektionen, vilket kommer att kräva något mer arbete för bolagen i och med att vissa rapporteringsrutiner kan behöva förändras.

Engångskostnaden för att uppdatera interna processer beräknas bli mellan 35 100 kronor (27 timmar x 1 300 kronor) och 48 100 kronor (37 timmar x 1 300 kronor), beroende på bolagets storlek. Kostnaden för att löpande uppdatera rapporteringen beräknas bli 1 950 kronor per år (1,5 timme x 1 300 kronor).

De uppskattade kostnaderna har justerats något i förhållande till remisspromemorian med anledning av att förslaget om att sammanställningen skulle visa avgifter som tagits ur fonden inte genomförs.

3.2.3 Konsekvenser för små företag

Många bolag kan kategoriseras som små och deras arbete med att utveckla nya rapporteringsrutiner kommer förmodligen inte att skilja sig från arbetet i de stora bolagen. Men, som framgår ovan, väntas kostnaderna för de mindre företagen bli lägre eftersom de också har färre fonder att förvalta.

3.3 Konsekvenser för Finansinspektionen

På kort sikt kan en utökad rapportering från bolagen ta tid i anspråk för Finansinspektionen, eftersom myndigheten behöver utarbeta nya processer för rapportering och analys. Arbetet bedöms dock kunna hanteras inom den löpande verksamheten och med nuvarande resurser på lång sikt.

Finansinspektionen kommer även att behöva informera om de ändrade föreskrifterna på myndighetens webbplats, www.fi.se, och besvara frågor från branschen. Tidsåtgången för detta bedöms också vara begränsad.